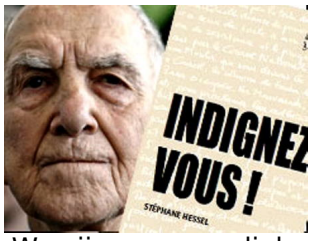
Contributed by Freddy De Pauw
zondag, 10 maart 2013 - Last Updated zondag, 10 maart 2013

We zijn een mondiale weerstander kwijt, een man die op 95-jarige leeftijd miljoenen mensen wereldwijd een hart onder de riem stak. Stéphane Hessel maakte twee jaar geleden furore met zijn “Indignez vous” (“Neem het niet”), een boekje van 32 bladzijden dat zowaar het manifest van de ‘indignados’ werd. De man die in 1941 bij het verzet tegen de nazi’s ging, bleef tot zijn laatste snik een weerstander tegen onrecht.

Verontwaardiging. Bijna een halve eeuw geleden zei wijlen goede vriend Paul Verbraeken dat een links engagement moet uitgaan van verontwaardiging over het onrecht rondom ons en in de ganse wereld. Het bleef me altijd bij, ook in het vakbondswerk waar verontwaardiging over de onrechtvaardigheden in de klassensamenleving een drijfveer moeten zijn. En twee jaar geleden verwoordde een weerstander van 93 jaar dat in een manifest.

Verwoorden

Misschien zou zijn “Indignez vous” op een ander tijdstip snel in vergetelheid zijn geraakt. Maar misschien zou Hessel het op een ander tijdstip niet hebben geschreven. De financiële crisis die zich in 2007 aankondigde en in 2008 in alle hevigheid openbarstte, legde zoveel onrecht bloot, dat dit om een verwoording van de algemene verontwaardiging vroeg.

Het sloeg zeer goed aan bij miljoenen jongeren die de grootste slachtoffers werden van de door speculanten veroorzaakte crisis. Zij zagen en zien hoe de schuldigen niet alleen buiten schot blijven, maar gewoon verder doen en erger nog, de touwtjes meer dan ooit in handen houden. Terwijl vooral de jongeren in de beruchte flexibiliteit worden geduwd, hoe ze elk perspectief op een normaal leven verliezen. Hessel verwoordde wat bij hen leeft.

In 2011 kozen de Internetgebruikers van de Franse krant Le Monde hem als persoonlijkheid van nhet jaar. In enkele weken werd hij een icoon van de Occupy bewegingen. Men zag in Hessel al een Nobelprijs voor de Vrede. Tenslotte had hij in 1948 meegeschreven aan de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Hij zag in Martin Luther King en Nelson Mandela voorbeelden van geweldloos verzet als dé vorm van weerstand.

Verzet

Hessel was in 1917 geboren in Berlijn, groeide op in Frankrijk en ging in 1941 bij het verzet. Hij vluchtte naar Londen, keerde in 1944 weer naar Frankrijk, werd opgepakt en in de concentratiekampen Buchenwald en Dora opgesloten. Hij ontsnapte aan executie door verwisseling van identiteit met gevangenen overleden aan tyfus en kon ontsnappen.

Hij bleef vooral op het voorplan als verdediger van mensenrechten. Hij nam het op voor de daklozen, voor mensen zonder (de “juiste”) papieren, pleitte in 2003 samen met andere oud-verzetslieden voor een sociaal Europa. Zijn engagement groeide met de jaren, ook vaak rond de rechten van de Palestijnen. Wat hem in Israël, dat hij als staat nochtans verdedigde, veel vijanden opleverde. De Israëlische opposant Michel Warszawski herinnerde er na Hessels dood aan hoe Hessel en zijn vrouw steunpilaren zijn van het Centrum voor Alternatieve Informatie, hoe Hessel onlangs nog financiële steun verleende om het Centrum, dat onder meer nieuws verzamelt en verspreidt over de bezetting van de Palestijnse gebieden, overeind te houden.

Wakker Het grootste belang van Hessels ‘Indignez vous’ is wel dat hij mensen wakker schudt, dat hij

de verontwaardiging stelt in de plaats van de onverschilligheid en gelatenheid die maken dat uitbuiting en onderdrukking zo lijdzaam worden ondergaan.

Neem het niet dat het financiewezen onze samenleving stuurt, verzet u tegen het leegroven van de aarde, tegen de ongelijkheden. Zo luidde de boodschap. De limieten van zijn manifest kwamen vorig jaar echter tot uiting in zijn persoonlijk engagement: ten voordele van presidentskandidaat François Hollande en de PS die nochtans geen blijk gaven van grote verontwaardiging over de groeiende ongelijkheden in eigen land en in de wereld. Uit die hoek regent het nu huldeblijken, het is bijna om verontwaardigd over te worden. Dat ze Indignez vous maar herlezen – en toepassen.

Woede

Hessel was een radicale democraat, een verguizer van onrecht, geen systeembestrijder. Maar zijn bijdrage tot het doorbreken van onverschilligheid en gelatenheid is erg groot geweest, hij heeft het gevoel van verontwaardiging de plaats gegeven dat het moet hebben. Verontwaardiging is misschien niet genoeg, er moet ook woede zijn om de actie vol te houden. De woede die miljoenen Spanjaarden, Grieken, Portugezen, Italianen bijna dagelijks uitschreeuwen en tot verandering kan leiden.

Dit artikel verscheen eerder op uitpers.be